

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ చతుః పంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుః పంచాశః సర్గః ॥

విశ్వామిత్రేణ బలాద్ వసిష్ఠధేనోరపహరణం తతో భృశదుఃఖితయా
శబలయా వసిష్ఠస్యాత్రాననుమతిం జ్ఞాత్వా తదాజ్ఞయా శకయవనాదీన్
సృష్ట్వా తైర్విశ్వామిత్రసైన్యస్య సంహరణం

కామధేనుం వసిష్ఠోఽపి యదా న త్యజతే మునిః |
తదాస్య శబలాం రామ విశ్వామిత్రోఽన్వకర్షత || 1.54.1 ||

నీయమానా తు శబలా రామ రాజ్ఞా మహాత్మనా |
దుఃఖితా చింతయామాస రుదంతీ శోకకర్షితా || 1.54.2 ||

పరిత్యక్తా వసిష్ఠేన కిమహం సుమహాత్మనా |
యాహం రాజభృతైర్దీనా హ్రీయేయ భృశదుఃఖితా || 1.54.3 ||

కిం మయాపకృతం తస్య మహర్షేర్భావితాత్మనః |
యన్మామనాగసం దృష్ట్వా భక్తాం త్యజతి ధార్మికః || 1.54.4 ||

ఇతి సంచింతయిత్వా తు నిఃశ్వస్య చ పునః పునః |
జగామ వేగేన తదా వసిష్ఠం పరమౌజసం || 1.54.5 ||

నిర్ధూయ తాంస్తదా భృత్యాఞ్శతశః శత్రుసూదన |
జగామానిలవేగేన పాదమూలం మహాత్మనః || 1.54.6 ||

శబలా సా రుదంతీ చ క్రోశంతీ చేదమబ్రవీత్ |
వసిష్ఠస్యాగ్రతః స్థిత్యా రుదంతీ మేఘనిఃస్వనా || 1.54.7 ||

భగవన్ కిం పరిత్యక్తా త్వయాహం బ్రహ్మణః సుత |
యస్మాద్ రాజభటా మాం హి నయంతే త్వత్సకాశతః || 1.54.8 ||

ఏవముక్తస్తు బ్రహ్మర్షిరిదం వచనమబ్రవీత్ |
శోకసంతప్తహృదయాం స్వసారమివ దుఃఖితాం || 1.54.9 ||

న త్వాం త్యజామి శబలే నాపి మేఽపకృతం త్వయా |
ఏష త్వాం నయతే రాజా బలాన్మత్తో మహాబలః || 1.54.10 ||

నహి తుల్యం బలం మహ్యం రాజా త్వద్య విశేషతః |
బలీ రాజా క్షత్రియశ్చ పృథివ్యాః పతిరేవ చ || 1.54.11 ||

ఇయమక్షాహిణీ పూర్ణా గజవాజిరథాకులా |
హస్తీధ్వజసమాకీర్ణా తేనాసౌ బలవత్తరః || 1.54.12 ||

ఏవముక్తా వసిష్ఠేన ప్రత్యువాచ వినీతవత్ |
వచనం వచనజ్ఞా సా బ్రహ్మర్షిమతులప్రభం || 1.54.13 ||

న బలం క్షత్రియస్యాహుర్బ్రాహ్మణా బలవత్తరాః |
బ్రహ్మన్ బ్రహ్మబలం దివ్యం క్షాత్రాచ్చ బలవత్తరం || 1.54.14 ||

అప్రమేయం బలం తుభ్యం న త్వయా బలవత్తరః |
విశ్వామిత్రో మహావీర్యస్తేజస్తవ దురాసదం || 1.54.15 ||

నియుంక్ష్య మాం మహాతేజస్త్వం బ్రహ్మబలసంభృతాం |
తస్య దర్పం బలం యత్నం నాశయామి దురాత్మనః || 1.54.16 ||

ఇత్యుక్తస్తు తయా రామ వసిష్ఠస్తు మహాయశాః |
సృజన్వేతి తదోవాచ బలం పరబలార్దనం || 1.54.17 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రత్వా సురభిః సాస్పృజత్ తదా |
తస్యా హుంభారవోత్సృష్టాః పహ్లావాః శతశో నృప || 1.54.18 ||

నాశయంతి బలం సర్వం విశ్వామిత్రస్య పశ్యతః |
స రాజా పరమక్రుద్ధః క్రోధవిస్ఫారితేక్షణః || 1.54.19 ||

పహ్లావాన్ నాశయామాస శస్త్రైరుచ్ఛావచైరపి |
విశ్వామిత్రార్దితాన్ దృష్ట్వా పహ్లావాఞ్శతశస్తదా || 1.54.20 ||

భూయ ఏవాస్సృజద్ ఘోరాంఛకాన్ యవనమిశ్రితాన్ |
తైరాసీత్ సంవృతా భూమిః శక్తైర్యవనమిశ్రితైః || 1.54.21 ||

ప్రభావద్భిర్మహావీర్వైర్దేమకింజల్కసన్నిభైః |
తీక్ష్ణాసిపట్టిశధర్వైర్దేమవర్ణాంబరావృతైః || 1.54.22 ||

నిర్దగ్ధం తద్బలం సర్వం ప్రదీప్తైరివ పావకైః |
తతోఽస్త్రాణి మహాతేజా విశ్వామిత్రో ముమోచ హ |
తైస్తే యవనకాంబోజా బర్బరాశ్చాకులీకృతాః || 1.54.23 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుః పంచాశః సర్గః ||